

LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVE

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVE—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalyje Queens apskrities (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje 12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

No. 2

★ ★ ★ ★ ★

Penktadienis, Sausio (January) 9, 1970, Ozone Park, N. Y. 11417

★ ★ ★ ★ ★

Metai 59-iejį

KRISLAI

Nauji metai—senos bėdos
Karo našta pasauliui
Siūlo dezertyrams amnestiją
Tyla gamina balius
Zaviši Stalino dukra

J. Gasiūnas

Nauji metai—senos bėdos. Daugumam sulaukę naujų metų ir tikimės, kad jie gali būti visam pasauliui laimingi.

Bet sunki senųjų metų našta gūla ant naujųjų metų. Vietnamo karas nebaigtas. Vidurio Rytuose izraeliečiai su arabais kasdien kariauja. Negerioje civilinis karas. Biafros provincija nori atsiskirti nuo Nigerijos ir sudaryti nepriklausomą valstybę. Biafrai padeda imperialistinių šalių ginklai ir finansai.

Todėl bendra pasaulio padėtis nei kiek šiais metais nebėra nepasikeitusi. Karo pavojus tebegraso branduolinius ginklais sunaikinti pasaulio civilizaciją.

Galime pasidžiaugti tik tuo, kad tarptautiniai pasitarimai branduolinių ginklų kontrolės klausimu, TSRS ir Kinijos atstovų pasitarimai rubežių klausimu, JAV, TSRS, Anglijos ir Prancūzijos pasitarimai Vidurio Rytų krizės klausimu gali duoti pagidaujamų pasiekimų taikos išlaikymo reikalu.

Kol didžiosios valstybės tariasi, yra šiek tiek vilties pasaulyje taikai išlaikyti. Bet vien tuo negalima pasikliauti. Taikos kovotojai ir šiais metais turi planus mobilizuoti masės kovai prieš karą Vietnamo.

Kanadiškis "Liaudies Balsas" rašo, kad 60,000 amerikiečių dezertyrų yra apsigyvenę Kanadoje. Yra ten susidariusios komitetas, kuris rūpinasi dezertyrais. Jiems jis pridavė jau keletą tūkstančių dolerių pašalpos.

Iš Amerikos militarinės tarnybos daugelis jaunuolių pabėga. Kanada ir Švedija juos priglaudžia ir suteikia galimybes kaip nors pragyvenimą pasidaryti. Jauni vyrai Kanadai—didelis plusas.

Kongresmanas Koch siūlo Kongresui paskelbti dezertyrams amnestiją, kad jie galėtų namo grįžti ir sudaryti savo gimtajame krašte pastovų gyvenimą. Tikrai reikšmingas siūlymas.

Garsusis taikos kovotojas dr. Benjamin M. Spock 1946 metais parašė knygėlę "Baby & Child Care", kurią milijonai motinų perka ir skaito. Tai plačiausia skaitoma knygėlė.

Nuo kiekvienos parduotos knygtės jis gauna honoraro po 5 centus. Per metus honoraras jam duoda apie \$30,000, kurių gerą dalį jis skiria kovai prieš karą.

Dr. Spock smerkia tuos, kurie tylėjimu taipgi suteikia paramą karo vanagams. Jis laikosi Abraomo Linkolno posakio: "Tylėjimu nuodemiavimas, kuomet jie turi protestuoti, padaro žmones bailiais".

Monopolistinio kapitalo organas "The Wall Street Journal" labai susižavėjo Stalino

Užmuštas mainierių vadas Yablonskis

Clarksville, Pa.— Užmuštas Jungtinės Mainierių Unijos prezidento vietai ir rinkimuose nelaimėjo tos vietos. Jis visą laiką, prieš rinkimus ir po rinkimų, kaltino unijos prezidentą Boyle ir kai kuriuos kitus viršininkus suktųbėse: reikalavo tyrinėjimo.

Policija teigia, kad tai ne vieno žmogžudžio darbas. Rastas Yablonskis 5 kulkomis sušaudytas ant miegūnio grindų, o žmona persauta lovoje, dukra persauta kitame miegūnyje. Policija ieško žmogžudžių. Yablonskis buvo kandidatas į Sen. Kennedy's vėl liūdijo tragedijos tyrinėjime

Edgartown, Mass.— Penktadienį, kaip atsitiko liūdesio mēn. ta baisioji tragedija, kurioje jo automobilis įkrito į prūdą ir su juo važiuavusi Mary Joe Kopechne prigėrė.

Tyrinėjime jis tik pakartojo, ką jis pirmiau policijai yra pasakęs. Tyrinėjimas buvo prie uždary durų, publika ir reporteriai negalėjo dalyvauti.

Reakcionieriai deda daug pastangų, kaip nors Kennedžio populiarumą sunaikinti, kad jis nedrįstų kandidatuoti prezidento vietai.

Puortorikiečiai lordai neklauso teismo įsakymų pasitraukti

New Yorkas.— Puortorikiečiai kovotojai, pasivadinę lordais, tebelaiiko užėmę ispanišką Metodistų bažnyčią Harleme, nors teismas reikalauja juos pasitraukti iš tos bažnyčios.

Jie bažnyčioje įsitaisę valgyklą ir mokyklą skurdžių vaikams. Dabar vaikai

dukra Aliilijeva. Jos propaganda prieš Tarybų Sąjungą smarkiai paveikianti tuos amerikiečius, kurie mano, kad nėra didelių skirtumų tarp Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos valstybinių pareigūnų.

Svetlana Aliilijeva esanti labai brangi šaltojo karo palaikytoja, suteikianti daug naudos karo vanagams, šaltojo karo puoselėtojams.

Už amerikietiškus dolerius ji atlieka judošišką darbą.

Atmospheric Sciences Research Center, Scotia, N. Y., skelbia, kad visas Jungtinės Valstijos oras gali būti mirtingai užterštas 1980 m. Visoki gyvūnai gali išmirti, jeigu oro ir vandens teršimas nebus sukontroliuotas.

Už 10 metų žmonės bus priversti maskas nuo užteršto oro nešioti, o už 20 metų miestai gali palikti visai tušti.

Oro ir vandens teršimo kontrolės bilių prez. Nixonas pasirašė. Pamatysime, kiek bus šiais ir kitais metais nuveikta, kad oro ir vandens teršimą sukontroliuotų.

Zemaitijoje, prie Skomantų pilakalnio, pastatyta didelė skulptūra "Žemaitis". Ji iškaltas iš ąžuolo ir kiek primena lietuviškus kopyltulpius. "Žemaičio" autorius—klaipėdietis liaudies meistras Vytautas Majoras.

B. Aleknavičiaus nuotrauka

"LAISVĖS" VAJUS

GAVIMUI NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Vajus prasidėjo su 1 d. Spalio ir tęsis iki 15 d. vasario, 1970 m.

KONTESTANTŲ STOVIS DABAR YRA TOKS:

	Punktai
Connecticut valstijos vajininkai	4812
Valys Bunkus, Brooklyn, N. Y.	4712
So. Bostono vajininkai	3056
Paul Alekna, St. Petersburg, Fla.	3056
Philadelphia, Pa.	3036
New Jersey vajininkai	2828
Lawrence-Haverhill, Mass.	2400
Geo. Shimaitis, Brockton, Mass.	2096
M. Valilionienė, Miami, Fla.	1876
J. Jaskevičius, Worcester, Mass.	1768

V. Sutkienė, V. Taraščienė, San Francisco, Calif.	1492
Kanados vajininkai	1344
J. Stanienė, Baltimore, Md.	1212
Chicago, Ill.	1140
Rochester, N. Y.	1120
M. Uzdavinis, Norwood, Mass.	1076
Pittsburgh, Pa.	1004
A. Bernat, Los Angeles, Calif.	936
Vera Smalstienė, Livonia, Mich.	900
P. Bečis, Great Neck, N. Y.	840
E. Kraliauskiene, Lawrence, Mass.	792
LLD 20 kp. ir Mot. skyrius, Binghamton, N. Y.	678
L. Tilwick, Easton, Pa.	444
M. Ziedelis, Nashua, N. H.	406
J. K. Alvinas, Yucaipa, Calif.	252
O. Zelis, Plymouth, Pa.	192
LLD 74 kp. New Kensington, Pa.	141
C. K. Urban, Hudson, Mass.	108
Marytė Smalstis, Ludington, Mich.	72

(Tęsinys 4-me psl.)

JAV sumokėjo \$6,100 už užmuštus, sužeistus

Washingtonas.— Valstybės departamentas praneša, kad JAV sumokėjo \$6,100 Kambodijos šeimoms, kurių 14 civilinių buvo Amerikos bombomis užmušta ir 13 sužeista.

Už kiekvieną užmuštą sumokėjo po \$400, už sužeistą nuo \$10 iki \$150.

Kambodija protestuoja prieš 38 Amerikos įsiveržimus į Kambodijos teritoriją. Bombardavimai padarė daug nuostolių ir nemažai civilinių žmonių žuvo.

Amerikiečiai naudoja šmugelį P. Vietname

Saigonas.— JAV komanda paskelbė, kad apie 200 amerikiečių, paleistų iš karinės tarnybos, paslėkio Pietų Vietname ir varo šmugelį juodojoje rinkoje, kuri labai jiems pelninga.

Šmugelis labai prasiplatinęs ne tik sostinėje, bet ir kituose miestuose, kur įsigalėję amerikiečiai.

Hanojus.— 5,130 Saigono armijos oficerių ir kareivių perėjo revoliucinės valdžios pusėn lapkričio mėnesį.

Moratoriumo vadai ruošiasi veiklai

Washingtonas.— Vietnamai, kad daug jų būtų rinkimo moratoriumo vadovų muose išrinkta.

Buenos Aires.— Potvyrprieš karą Vietnamo. Svarbiausias šiais metais vių Andean mieste Mendoza, Prigėrė 33 žmonės, mai, kuriuose bus išrinkti daugelis paliko be pastogės.

Maskva.— Tarybinė agentūra Tass skelbia, kad Kinijos Kompartijos centro reikia iškelti daugiausia komiteto ir vyriausybės prieškarinių kandidatų ir daugumą sudaro militarismobilizuoti plačiai veiklai.

Moratoriumo vadovai matūra Tass skelbia, kad Kinijos Kompartijos centro reikia iškelti daugiausia komiteto ir vyriausybės prieškarinių kandidatų ir daugumą sudaro militarismobilizuoti plačiai veiklai.

Brazilijos dvasiškija už ekonomines reformas

Rio de Janeiro.— Brazilijoje 99 proc. vyskupų yra lijų katalikų dvasiškija priešingi valdžios politikai, reiškia nepasitenkinimą mi-bet jie nežino, ką dabar daltarinės valdžios programa, ryti. Jie bijo valdžios reprezentuoti gero neduoda neturtingiesiems.

200 vyskupų su daugeliu eilinių kunigų reikalauja reformų, kad žmonėms būtų suteikta palengvinimų, kad nerastingumas, skurdas ir priepauda būtų naikinama.

Nuo 1960 metų 643 kunilivijoje esąs kalėjime prangai metė Brazilijoje kunilivijoje esąs intelektualas Debray gystė, bet dabar jie remia kviečia suteikti paramą progresyvių kunigų, kovojančių už reformas Brazilijoms, kurių sąlygos begilijoje. Apskaičiuojama, kad liniai sunkios.

Pietų Vietnamo partizanai muša amerikiečius marinus

Saigonas.— Pietų Vietnamo partizanai buvo įsivasarį 5 d., kadangi tada veržė į amerikiečių marinų prasideda vietnamiečių Tet šventės.

nuostolių padarė. Apsisaukimo 11 marinų žuvo, 59 nio išlaisvinimo Frontas buvo sužeisti.

Que Son slėnyje, apsisausvai prieš amerikiečių jėdymas tęsėsi pusketvirtos gas.

valandos. Užpuolime, sakoma, dalyvavo apie 1,000 partizanų ir šiauriečių kaitisiamas už Songmy kaimo skerdynių papildymą.

Reikalauja nutraukti ryšius su Saigonu

Washingtonas.— Nacionalinė Studentų Sąjunga protestuoja prieš studentų persekiojimą Pietų Vietname. Reikalauja Nixono administracijos nutraukti ryšius su Saigono valdžia.

Sąjungos prezidentas Palmer nurodo, kad šiomis dienomis Saigone buvo areštuota 15 studentų, raginančių baigti karą. Šiuo metu Pietų Vietname karo prieš pilni kalėjimai.

Saigonas.— Prez. Thieu reikalavo parlamento išmesti tris atstovus, kaip komunistų simpatikus. Bet jis to nelaimėjo, tik jie buvo pakritikuoti. Sesija buvo la-triukšminga, nes daugelis atstovų nori baigti karą.

Pirmoji liaudies respublika Afrikoje

Brazzaville, Kongas.— Nacionalinio Revoliucinio Judėjimo Kongresas paskelbė Liaudies respubliką Kongoje. Tai bus pirmoji liaudies respublika Afrikoje.

Išrinkta Nac. Revoliucinio Judėjimo centro komitetas iš 40 žmonių. Pirmininku išrinktas Marien Ngouabis, revoliucinio judėjimo vadovas.

Bostonas.— Romos katalikų diocezijos organe "The Pilot" kunigas Casey rašo, kad žmonijai reikalinga gimdymo kontrolė.

Washingtonas.— Sen. E. J. McCarthy išvyko Maskonon tartin su premjeru Kollis atstovų nori baigti karą.

LAISVE

LITHUANIAN
SEMI-WEEKLYPUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE
PUBLISHING SOCIETY, INC.Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N.Y.
Established April 5, 1911

ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year, \$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Foreign countries, per year, \$12.00
Queens Co., per year	\$10.00	Canada, Lat. Amer. 6 months \$5.50
Queens Co., per six months	\$5.50	Foreign countries, 6 months, \$6.50

Pavojingi gandai

LABAI nemalonūs gandai plinta iš Washingtono. Juos leidžia pati prezidentas Nixonas savo užuominomis. Jau kelintą kartą jis kam nors esąs išsireiškęs, kad Vietnamo nebūna galima gal su galu suvesti dabartinėmis sąlygomis į pajamomis. Veikiausiai prisieisį mokėdus (takus) dar kartą pakelti.

Šiuo tarpu prezidentas, sakoma, "susilęs" ruošia savo pranešimą Kongresui. Labai galimas daiktas, kad tame pranešime bus siūloma Kongresui taksus pakelti. Kalbama, kad šiemet federacinis biudžetas prašoks du šimtus milijonų dolerių! Neįvertinamas sumas, kaip žinia, suėda Vietnamo karas ir ginklavimasis. O nei karui, nei ginklavimui siūlo nedidinti.

Mr. Spiro Agnew ir vėl
"išgarsėjo"

VICEPREZIDENTO Spiro Agnew misija Azijoje baigėsi. Ten lankymasis jis ir vėl "gerai" pasižymėjo. Visur, kur tik jis kaimėjo, sakė žmonėms ir valdžioms neklaipyti dūmams, į karo prietis ir kritikus Ameriką. Visur jis užtikrino, kad dabartinė mūsų vyriausybės politika su visu Vietnamo karu turi Amerikos žmonių priitarimą beveik visu šimtu procentų.

Viceprezidentas buvo nusidavęs ir į Pietų Vietnamą, ir ten kaimėjo į Amerikos kareivius. Juos irgi ragino neklaipyti jokio dūmams, į prezidento Nixono politikos kritikus, neigti į prieškarines manifestacijas. Ten jis prezidento ir visos vyriausybės vardu užtikrino Pietų Vietnamo militarinę kllką, kad ji niekad ir niekad nebūna Amerikos apsaugai ir palikta Vietnamo žmonių valioje. Amerika ją gins, ją globos, jos kaili gelbės. Jis Thieu ir Ky užtikrino, kad taika bus daroma tikrai tokia, kokia jiems patiks.

Nuvykęs į Tailandą ponas viceprezidentas pareiškė, kad tol nebūna Pietų Vietnamo taikos, kol nors vienas Šiaurės Vietnamo kareivis "mindžios" Tailandą kaimynų—Laoso ir Kambodijos—šventąją žemę. Kitais žodžiais, Mr. Agnew visur paliko įspūdį, kad visa Pietrytinė Azija bus anžina Amerikos globojama, nors tas pareikdautų anžino karo tame pasaulyje kampe!

Bet, žinoma, dar visko gali būti. Tiesa, šiuo tarpu Amerikos žmonės lyg ir aptilo, bet juose rusena giliausias nepasitenkinimas vyriausybės politika ir Vietnamo karu. Jie Nixono-Agnew pažadus gali paversti niekais.

Ko galima tikėtis?

ATRODO, kad Kinijos sostinėje Pekine atsinaujino derybos tarp Tarybų Sąjungos ir Kinijos dėl išlyginimo parubėžinių nesusipratimų. Svarbiausia, žinoma, yra tas, kad jau gerokas laikas nebesigirdi ginkluotų susirėnimų. Tai duoda manyti, kad iš abiejų pusių yra siekiama santykių gerinti. Tik labai bloga tas, kad Kinijoje atsinaujino kurstymo propaganda prieš Tarybų Sąjungą.

Taip pat atrodo, kad, pagal Helsinkyje pasiektą sutarimą, gerai ruošiamasi prie derybų tarp Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos apribojimui atominio ginklavimosi lenktynių. Jos prasidės Austrijos sostinėje Vienoje.

I šias derybas dedama labai daug vilčių. Jų laukia visa žmonija, nes jos opiausiai paliečia visą pasaulį. Nesulaikytos ginklavimosi lenktynės lemia visiems pražūti. Reikia joms užstot kelti. Tai gali padaryti šis šalis ir Tarybų Sąjunga. Jos galingiausios. Jos aukščiausiu ginkluotos. Jų įtaka milžiniška. Taip pat milžiniška ir jų atsakomybė.

Protingas žygis

FRANESAMA, kad Vengrija ir Suomija susitarė panaikinti vizas. Jų žmonės galės laisvai važinėti iš vienos šalies į kitą. Labai geras pavyzdys kitoms šalims. Vizų panaikinimas visur padėtų žmonėms lengviau vieniems su kitais susisiekti padidintų vieni kitais pasitikėjimą. Daug laimėtų taikos reikalas.

Mangazėjos lobiai

Mangazėj—pirmąjį miestą už poliarinio rato—rusai įkūrė vietoje pomorų gyvenvietės, gyvavusios čia nuo XVI amžiaus.

Tokia išvadą padarė leningradietis profesorius M. nu.

Belovas, vadovavęs Arktikos ir Antarktikos instituto ekspedicijai, kuri kasinėjo senovės piliakalnį Tazo upės baseine.

Tyrinėtojams pavyko atrasti daug senosios gyvenvietės pomorų dirbinių, papuošalų, apyvokos reikmenų.

AR JAU IS TIKRUJU
ESAME PRAZUTIES
ISVAKARESE?

Geležinkelininkų unijų organas "Labor" 1969 metus vedamuoju "Does Mankind Face Doom On Our Polluted Planet?" Vedamojo autorius savo trivogai yra paskvietęs talkon senatorių Gaylord Nelson iš Wisconsin, kuris tuo visu klausimu, matyt, nusiteikęs labai pesimistiškai. Jam atrodo, kad mes iš tikrųjų stovime ant tikros pražuties slenkščio.

Mūsų oras, kurį kvėpuojame, yra užnuodytas; mūsų maistas, kurį valgome, yra užnuodytas; mūsų vandenys, kuriuose žuvys veisiasi ir gyvena, ir kurias mes valgome, taip pat užnuodyti. Pavojus didžiausias. Reikia gelbėti! O gal jau, girdi, ir per vėlu?!

TOKI JIS ATSIMENA
BRONIŲ RAILĄ

Vienas iš šių dienų Lietuvos įžymiausių žurnalistų rašytojų, veikėjų Augustinas Gričius Vilniaus "Tiesoje" (1969 m. gr. 25 d.) pasipasačioja, kaip anais senais laikais, būtent, 1940 m., iš "Lietuvos aidų" perėjo dirbti prie laikraščio "Tiesos". Pasakojimas labai įdomus. Jame mūsų dėmesį atkreipė jo pastaba apie Amerikoje išgarsėjusį smetonininką Bronių Railą. A. Gričius jį gerai prisimena. Jis pasakoja:

1940 metų birželio mėn. 18 d. Jonas Šimkus perėmė iš B. Dirmeikio "Lietuvos aidą".

Bet "Lietuvos aidų" teisėjo vienas kitas numeris.

Ėmė eiti "Darbo Lietuva".

Jonas Šimkaus redaguojamas dienraštis.

Nors dienraščio vadovybė, dvasia ir turinys pakito iš pat šaknų, bet redakcijos darbuotojai buvo likę senieji: A. Dėdelė, J. Beleckas, aš, dar kai kurie. Liko tie patys reporteriai, techniniai redakcijos darbuotojai.

Buvo likęs iš "Lietuvos aidų" ir Bronius Raila.

Gal po savaitės redakcijos posėdyje J. Šimkus pranešė, kas, jei nori, gali likti "Darbo Lietuvos" redakcijoje dirbti ir toliau, suminėdamas pavardes.

Br. Railos pavardės J. Šimkus nebesuminėjo, tik kažkaip reikšmingai žvilgtelėjo į jį.

Iki to įvykio manydavau, kad posakis: "žmogus pažaliavo" — yra tik metafora, sakoma dėl didesnio meninio vaizdingumo.

Br. Railos veidas tikrai tapo žalsvas, lyg šviesos pro žalią stiklą apšviestas.

Rodėsi, jam sunku iš kėdės pakilti.

Br. Raila dar kiek pasėdėjo, pamastė, apžvelgė visus iš eilės, sunkiai atsikėlė ir išsivyravo iš redakcijos, man rodėsi, slitinuodamas.

Toks Br. Raila, žalsvu veidu, man ir liko įsimintas.

Galimas daiktas, kad šita pranešta "skriauda" B. Railą atlydėjo į Ameriką ir nemažai prisidėjo prie išugdyto jame neapykantos Tarybinei Lietuvai ir komunistams.

GARBĖ LIETUVOS
DAILININKAMS!

Pernai buvo Slovakijos mieste Bratislavoje suruošta Lietuvos grafikų kūrybos paroda. Lietuvos "Valsčių laikraštis" rašo:

Nebe pirmą kartą lietuvių knygų iliustratorių darbais iskeliauo į kitas šalis. Mūsų dailininkai skyne laurus Leipzigo mugėse, kitose šalyse įvykusiose knygų grafikos parodose. Šiuo metu su lietuviškų knygų grafika susipažįsta Bratislavos gyventojai. Paroda rengė Vilniaus "Vagos" leidykla ir Čekoslovakijos užsienio literatūros organizacija Praha.

Parodoje eksponuojami J. Kuzminkio, V. Jurkūno, A. Kučo, L. Biečūnaitės, B. Demkutės, A. Mankūnaitės, S. Krassausko, St. Steponavičiaus bei kitų lietuvių grafikų darbai.

Parodos lankytojai palieka labai šiltes atsiliepimus apie lietuviškų knygų iliustracijas, jų apiformavimą.

TAIPGI NEDORA IR
NEGRAZU

Gruodžio 12 dienos "Tėvynėje" pirmajame puslapyje per dvi skiltis straipsnis "Vilnius — mažasis Paryžius". Bet apie Vilnių kaip toki absoliutiškai nieko nekabala. Visame straipsnyje Vilnius tik vieną kartą suminėtas. Matyt, redaktorius tą antraštę užvėlė ant straipsnio tik vienu tikslu: pavilioti skaitytojus straipsnį skaityti. Bet tai yra skaitytojų apgaudinėjimas.

Pasirodo, kad koks ten Lietuvos priesas iš Italijos buvo nuvykęs į Švedijos sostinę Stockholmą, pasikalbėjęs su pabėgėliais iš Latvijos, Estijos ir Lietuvos ir parašęs Milano laikraštyje apie jų nuotaikas. Na, o jie, žinoma, nusiteikę, kaip ir čionai mūsų "veiksniai" ir "vaduotojai", gelbėti Lietuvos kultūrą Lietuvoje nuo "rusifikacijos". O apie tos kultūros milžiniškus laimėjimus mūsų gimtajame krašte nė žodelio! Tai taip "Tėvynė" "šviečia" SLA narius.

STEBISI KANADOS
PANASUMU LIETUVAI
IR TARYBŲ SĄJUNGAI

Vilniaus "Tiesoje" (sausio 4 d.) pranesime iš Montrealo Algimantas Cekuolis sako:

Atvykusiam iš Lietuvos Kanada turi vieną malonią staigmeną — tai visiškai panašus į mūsų peizažas ir klimatas. Bent Centrinėse, Kvebeko ir Ontarijo provincijose. Lėkštos kalvos ir negilūs slėniai, krūmokšniai paupiais, miškeliai, nendrėmis apaugę ežerai, pasiskirę vienkiemiai, žiemos vėjo apdraskytos šiaudų ir šieno kupetos pakluonėse. Išgirtieji Amerikos keliai, pasirodė, čia taip pat vingiuoja kaip plentas į Molėtus, o Ukmergės ar tuo labiau Kauno autostrados čia būtų pačių geriausiųjų tarpe.

Istorinio panašumo su Tarybų Sąjunga Kanada turi tiek daug, kad jo nereikia nė ieškoti. Kiekviename žingsnyje jis krenta į akis. Pirmiausia, tai milžiniška teritorija, antra savo didumu pasaulyje — po Tarybų Sąjungos. Kanados šiaurėje, kaip ir pas mus, taiga ir tundra, tie patys trys vandenynai skalauja abiejų šalių krantus. Gyventojų, tiesa, žymiai mažiau, bet tautinė jų sudėtis irgi labai įvairi. Užtenka pasakyti, kad daugiau kaip iš 20 milijonų kanadiečių vienas milijonas kalba itališkai, penki prancūziškai. Yra ištisi rajonai, kur galima susikalbėti tik ukrainietiška, kitur — tik rusiškai, vokiškai, eski-

my, indėnų kalbomis. Todel ieškoti "tipiško kanadiečio" būtų bergždžias darbas.

IR VĖL VISA GARBĖ
NE LIETUVIAMS

Klerikalų galvočius Gediminas Galva mus užtikrina, kad jis ir jo kolegos "džiaugiasi lietuvių tautos ištvirme ir laimėjimais, kuriuos bando Komunistų partija pasisavinti... Jie žino, kad lietuvių tautos pirmavimas ūkio, kultūros ir tautinio susipratimo srityje gelbsti jai išlikti savo žemėje".

Kiekvienas gi rimtai galvojantis žmogus žino, kad visose tose srityse pasiekti didžiuliai laimėjimai tikrai teisingos politikos pagrindu. Todėl reikėtų tik susukti: Valio, Tarybų Lietuvai!

Betgi Gediminas Galva to garbės nei Lietuvai, nei lietuviams nepripažįsta. Jis sako: "Pramonės ir ūkio politika, deja, apsprendžiama ne lietuvių, bet rusų" ("Draugas", 1970 m. sausio 5 d.). Kitais žodžiais, pagal Galvą, lietuvių nieko verti, nieko nežino ir neišmano. Jie tai visa pasiekė ir laimėjo, kuriais džiaugiasi ir Galva, kitų, šiame atsitikime, rusų už nosies vedžiojimai. Aišku, kad jeigu nebūtų buvę kam juos vedžioti, jie nieko nebūtų pasiekę. Tai šitoks yra iš Gedimino Galvos lietuviškas patriotas!

Bizniaujama gamta

Daugybė turistų lanko Bavariją—pietinę VFR dalį, garsejančią gražia gamta. Tačiau dalį 21 ežero krantų nupirko ir aptvėrė spygliuota viela privatūs savininkai. Antai, iš 40 kilometrų Ameržės ežero pakrančių jie valdo 18 kilometrų. Vertėivos ima didėti mokestį už naudojimąsi plažais.

Bizniaujama ir Reino slėnyje. Greta legendarinio Lorelei kalno, kurį apdainavo Heinė, pastaraisiais metais pristatyta ištaigingų viešbučių, baseinų, restoranų.

Naują lietuvišką filmą "Gražuolė" sukūrė režisierius Arūnas Žebriūnas. Šis menininkas yra išgarsėjęs savo kino pasakojimais apie vaikus. Jo novelė "Paskutinis šūvis" (iš filmo "Gyvieji didvyriai"), telefilmas "Mirtis ir vyšnios medis", kino filmas "Mažasis princas" su pasisekimu rodomi Tarybų Sąjungos ekranuose, o meninė kino juosta "Paskutinė atostogų diena" apdovanojta tarptautinio Lokarno festivalio prizų.

Filmas "Gražuolė" pasakoja apie negražią, bet labai gerą mergaitę, kurią mylėjo visi kiemo vaikai.

Nuotraukose: režisieriaus asistentė Regina Vosyliūtė ir filmo "Gražuolė" pagrindinio vaidmens atlikėja Inga Mickytė.

K. Liubšio nuotrauka.

IŠ LAIŠKŲ

Laiškas rašytas Mrs. Mortha Burkauskas, Elizabeth, jama.

N. J. Rašo Petronėlė Liovinskienė iš Akmenės. Apart ti mano geriems draugams grynai asmeninių reikalėlių, laiške sakoma ir sekamas:

"Apie numirusių dieną, tai, brangi ciocyte, pabėgėlių grynas melas. Pas mus niekas nedraudžia, niekas negainioja, švėsk kaip nori. Visi puošia kapines, visi neša įvairiausias gėles, vieni už kitus gražesnes. Dieną eina valdžios atstovai, jie su ruošia mitingą, pamini mirusius bei žymius žmones, padeda vainikus, Na, o vakare eina tikintieji, degioja žvakutes, groja dūdų orkestru, kapinėse šviesu kaip diena, nuo degančių žvakūčių. Dega kas nori, bet niekas nedraudžia..."

Gerbiamoji redakcija!

Aš rašau iš Tarybų Lietuvos. Jeigu jūsų neapsunkins mano nelabai lengvas prašymas, būkite malonūs, padėkite surasti mano sesutę. Mano sesutė išvyko į Braziliją 1929 metais, aš buvau tik metų amžiaus. Per šį paskutinį karą žuvo visi anksčiau rašyti sesutės laiškai ir nežinau jos adreso. Mano sesutė po tėvo pavardės Juozulynaitė Anelė, d. Jono, gimusi 1909 metais Lietuvoje, Seinų apskrityje, Kapčiamiesčio valsčiuje, Kapčiamiesčio miestelyje. Ji yra ištėkėjus, bet vyro pavardės gerai nežinau, rodos, Mychol Huel. Aš buvau rašęs į Sanpaulio miestą jos pažįstamam, bet atrašė, kad ji išvykusi į Šiaurės Ameriką ir nežino adreso.

Gerbiamoji redakcija, nežinau kaip aš būčiau dėkingas jums, jeigu pavyktų surasti mano vyriausiąją sesutę. 35 metai kai nieko apie ją nežinau. Gal jau nėra gyvos.

Juozulynas Leonas
Jono

Kaunas
R. Armijos pr. 43-2
Lithuania, USSR

Gerbiamą "Laisvės"

Reakcija,
Naujų metų proga siunčiu nuoširdžiausius sveikėtinius ir gerus linkėjimus "Laisvės" redaktoriams, bendradarbiams, skaityto-

jams ir "Laisvės" platinto-

ti mano geriems draugams Helenai ir Robertui Feiferiams, kurių dėka ir pastangomis aš jau ketveri metai naudojuosi pažangia spauda. Man labai patinka skaityti "Laisvę". Joje vis randi ką tokio įdomaus. Kad ir dabar, paskutiniame lapkričio numeryje radau drg. Augusto Išmanto jubiliejinį sveikinimą.

Nors ir pavėluotai, bet ir aš prisidedu prie kam skirtų sveikinimų, linkėdama geriausios sėkmės šeimoje, ilgų saulėtų metų gyvenime ir dainoje, kad dar ilgai skambėtų tas Augusto nuostabus baritonas, kaip mes jį mėgdavome vadinti dar gyvendami Argentinoje, kada sueidami dalindavomės džiaugsmiais ir nesėkmėmis. Dabar pagalvojus tai keista darosi, kaip Argentinoje suėjus klausai, kas girdėt, ar dirbi, kai tuo tarpu Tarybų Lietuvoje trūkumas darbininkų.

Dar kartą Augustui linkiu džiuginti savo daina ne tik Amerikos lietuvių tarpe, bet ir brangioje tėvynėje Tarybų Lietuvoje.

Vladzė Bendoraitienė

Gerbiami draugai,
Priimkite mūsų sveikėtinius ir linkėjimus sveikatos, laimės ir sėkmės darbe per ištisus 1970 metus!

M. ir E. Meškauskai
Vilnius, 1969 XII 29

Didžiai gerbiama Redakcija,
Sirdingiausiai sveikinu visą "Laisvės" redakciją, "Šviesos" redakciją su Naujaisiais 1970 metais, linkėdama jums kuo puikiausio pasisekimo jūsų kilniame visuomeniniame-kultūriname darbe.

Leokadija Petkevičienė

Gerbiamą drauge

Ieva Mizariene!

Nuoširdžiai sveikinu Jus ir visą "Laisvės" laikraščio kolektyvą. Naujųjų 1970 metų proga ir linkiu jums visiems laimės, džiaugsmo ir sėkmės gyvenime! Geriausios kloties laisviečiams ir jos skaitytojams!

Juozas Slenys
1969 XII 27, Panevėžys

A. PETRIKA

Ideologinis lūžis ir naujas kelias

Tarybų Lietuvoje 1969 m. išleista įžymiosios visuomenininkės **Michalinos Meškauskienės** labai įdomūs memuarai — „Žvilgsnis į tolius.“ Autorė švelniu stilium ir vaizdžia kalba pasakoja apie savo vaikystės metus, jaunystę, mokslą, socialines pažiūras, ideologinį brendimą ir kitus jos gyvenimo vingius bei posūkius.

Michalina Meškauskienė yra Šuvalkijos lygumų dukra. Trylikos metų būdama ji stojo į kunigų vedamą Žiburio gimnaziją Mariampolėje, o sekamais metais ją metė ir perėjo į liberalinių pažiūrų **Realinę** gimnaziją. Ten buvo daug laisviau, tik „laisvos“ Lietuvos policija dažnai kliudė, įsiverždama į gimnaziją ir terorizuodama mokinius bei mokytojus. Realinės mokytojai buvo tokie žymūs švietėjai kaip adv. And. Bulota, jo žmona Aleksandra, poetas Adomas Lastas, St. Totorius, dr. St. Matulaitis, Juozas Žiugžda, Žeremna Smalskienė ir kiti.

Realinėje užsimezgė Michalinos gilesnė draugystė bei ilgų metų pažintis su būsimaisiais rašytojais, poetais, menininkais, visuomenininkais ir šiaip žymiais talentais iš gimnazijos bei mokytojų seminarijos. Tarp jų buvo A. Venclova, V. Montvila, P. Glovackas, K. Lukša, V. Mėšlius, M. Gudelis, A. Vosylis, J. Norkus, K. Boruta ir kiti. Jie buvo vyresni, geriau apsisukę, daugiau žinojo, tad galėjo savo žinomis pasidalyti su savo jaunesniaisiais kolegomis. Ypatingai K. Boruta turėjo daug itakos Michalinos pažiūrų bei ideologijos nustatymui.

Realinėje buvo pažangi moksleivių organizacija „Aušra“, kuriai priklausė komunistai, komjaunuliai, socialdemokratai, kairieji social-revoliucionieriai-marksistai, trumpai vadina mi — eserais ir kt. Aušriečiai ruošė scenos vaidinimus, išvykas su vaidinimais į aplinkes, paskaitas, diskusijas. Su socializmo idealu jie visi maždaug sutiko, bet griežtai skyrėsi taktikos klausimais: vieni buvo individualistai, kurie manė, kad reikia tik „gerų, drąsių žmonių“, kad kiekvienas asmuo yra vienetas veiklos, kurią **pats** gali pasirinkti. Tai daugiausia romantikai eserai. Kiti stojo už partiją, partinę programą bei taktiką, visiem nariam privaloma (komunistai). Pirmieji rėmėsi daugiausia valstiečiais, gi antrieji — pramonės darbininkais. Dar kiti blaškėsi tarp vieno ir kito. Tai gi taktinės diskusijos visuomet virstavo aštriais ginčiais, ar net barniais.

Po vieno tokio mitingo, Michalina ir paklausė „visažinantį“ Kazį Borutą (eserą): „Kas yra socializmas?“ (Matoma, diskusijose tasai klausimas buvo neišaiškintas.) Boruta atsakė, jog socializmą yra visokių, reikia pasirinkti. — „O kokio socializmo tau reikia?“ — paklausė. — „Patiečia geriausio,“ ji atsakė. — „Matai kokia! Ne iš karto ji surasi. Teks, mergyte, paieškoti.“ — „Ir ieškot“, — šis atsikirtė.

Michalina buvo girdėjusi vyresnius draugus kalbant apie Markšą, Engelsą, Lenina, Plechanovą. Kartais klausiusi net paskaitų apie socializmą. Bet rimtos literatūros tuo klausimu buvo neskaiciusi. Šis reikalas ją suintrigavo. Gegužės Pirmosios šventė, raudoni ženklėliai, raudona vėliava — viskas nauja. Ji stojo į Aušros draugystę, visuomenininkų būrį, ir ryžosi ieškoti tiesos kelio.

Michalina pradėjo rimtai ieškoti atsakymų į jai kylančius klausimus. Juk ji aušrininkė, dalyvaudama moksleivių sambūriuose, daliai plakatus, renka Raudonajai Pagalbai aukas (neturtingiems politiniams kalinams bei jų šeimoms šelpiti), vaidina scenoje, dainuoja chore ir t. t. Su Boruta juodu artimai draugauja, ilgai vaikščioja miesto sode, pašėpūpiais, pievose ir kalbasi kalbasi. Iš diskusijų bei pokalbių jai jau kiek aiškėja ginčų kontūrai, o kaip su jų gilesne prasme?

Kas tie marksistai?

„Kodėl marksistai visa ko narindu laiko tik viena klase ir klasių kovą? O Rusijos valstiečiai? O valstiečių šimtmečių keliama maištai? Ar ne jie išjudino visa Rusijos liaudį siekti laisvės, ar ne jie pirmieji sukilo prieš carizmą, ar ne jie sukėlė spalio revoliuciją? Jie sudaro viso revoliucinio judėjimo pagrindą. O kas dabar darosi Sovietų Sąjungai? Ten diktatūra, šiandien teroras. Kitaip manstantieji persekiojami. Tai marksistų klasinė teorija — tiesiog isikalta dogma, trukdanti laisvai mastyti. Ir kodėl kovotojai gali būti tik tie, kurie išvyrę gamybės katilę, nerėie 'savo klasių moksleivių fabrikuose? Kokia nesąmonė! Kovoti gali kiekviena kritiškai mastanti, teisvės ieškanti asmenybė. Tik reikia ugdyti tokias asmenybes, o jos sugebės stovėti aukščiau visokių klasių ir išves visą liaudį į laisvę, į šviesų rytojų. — karščiavosi mūsų individualistai, jauni vaikai, kuriu mūsų gimnazijoje buvo nemaža.“

Apie marksistus ji diskusijose girdėjo:

„Spalio revoliuciją įvykdė proletariatas — pati sąmoningiausia darbe ir kovose užsigrūdinus klase. Ši klasė turi dideli kovos patvėrimą, pačios fabriku darbo sąlygos daro ją vieninę. Valstiečiai mažiau sąmoningi, jie išblaškyti savo mažose žemės sklypeliuose, jie — smulkūs savininkėliai, įsikibę į savo žemę. Valstiečiai galėjo būti tik sąjungininkai proletariato kovai, betgi revoliucija įvykdė proletariatas, jis vedė į kovą ir valstiečius. Darbininkai nieko neturi, jiems nėra ko netekti kovoję. Socializmo sąjunga — vienintelė proletaru valstybė, tai krauju iškovota darbininkų tvirtovė, ji turi atmušti visą pasaulio buržuazijos puolia. Viduje veikiantieji klasiniai priešai padeda užsienio reakcijai, o tie jų to kiti statiniai — restoranai, parduotuvės, sandėliai. Tokiose iš retų medžių rūšių pastatytuose namuose, dengtuose palmių lapais, visada vėsu ir jauku. **Nuotraukoje:** poilsio centras de Tesorės ežero pakrantėje.“

be, silpnina proletariato diktatūrą, nori į valdžią grąžinti buržuaziją. Tokioje atburtioje klasių kovoje, kai „visais“ ir „slaptu balsavimu“ visų pusių puola užsienio du eserai: Kazys Boruta ir ir vadaus kontra, negalima Mykolas Gudelis, dabartinis „Naujių“ redaktorius. Priėmimo ceremonija buvo tokia:

„Ir štai ant apsilupusių, siūbuojančių taburetų sėdi du 17-kos metų gimnazistai. Ant tokios pat gurgždančios apsepusios taburetės sėdi išpusėjusi septynioliktosios gimnazistė.“ Eina slaptas balsavimas. Po balsavimo vienas praneša, jog ji dabar yra Lietuvos kairiųjų socialistų revoliucionierių partijos narys, sudegina du balotus (konspiracija) ir pakviečia ją pasivaikščioti: „Nuėjom į miesto sodą. Ejam sujaudinta pasitikėjimo, savo apsisprendimo. Buvau pasiryžus rimtai dirbti slaptos organizacijos.“

1925 metų pradžioje Lietuvoje siautėjo arši reakcija. Buvo areštuojami studentai, mokytojai, gimnazistai ir šiaip pažangesni žmonės — moterys ir vyrai. Žvalgybininkai sumuštosius mušė, elektrizavo, karceriuose kankino, šaudė. Tų metų pavasarį Michalina baigė gimnaziją, o rudenį stojo į Vytauto Didžiojo Universitetą Kaune, į teisinę fakultetą. Universitete veikė įvairios organizacijos, priklausomai nuo studentų pasaulėžiūros: „Pirmakursiai aušrininkai“ buvo priimti į Socialistų studentų draugiją, kurioje tuomet buvo sušibę žaidžininkai (socialdemokratai), visuomenininkai (komunistinės krypties) ir aušrininkai (eserai)...

Apsisprendimas

Šių svyravimų bei minčių labirinte Michalina tarėsi suradusi save: „Aš jau žinojau, kad esiu revoliucionierio judėjimo keliu, kad šis kelias bus mano gyvenimo esmė ir prasmė. Bet kuris gi kelias teisingiausias? — Sofija Perovskaja nedavė man ramybės...“ „O jei būna gyva Sofija Perovskaja, su kuo ji dabar eiti? — Žinoma, su mumis,“ atsakė jos draugai eserai.

„Su eserais! — nuaidėjo per mane visą... Aš vis jaudinausi, galvojau, galvojau... Kodėl dabar nevykdomi teroro aktai? Ar aš jau pasiruošęs tokiam darbui, ar galėčiau jo imtis, ar sugebėčiau? O jei imtis, tai nuo ko pradėti?“ Įjautrin-tik tie, kurie išvyrę gamybės katilę, nerėie 'savo klasių moksleivių fabrikuose? Kokia nesąmonė! Kovoti gali kiekviena kritiškai mastanti, teisvės ieškanti asmenybė. Tik reikia ugdyti tokias asmenybes, o jos sugebės stovėti aukščiau visokių klasių ir išves visą liaudį į laisvę, į šviesų rytojų. — karščiavosi mūsų individualistai, jauni vaikai, kuriu mūsų gimnazijoje buvo nemaža.“

Kai 1924 metų rudenį gimnazijos kieme marksistai ją kvietė rimtai pašikalbėti, ji atsakė: „Aš jau pasirinkau“ ir nuėjo pas eser-

Iš kelionės po gimtąją žemę su Jonu Gužu

(Tasa)

Juozas Milvydas, jo gimnaitis Antanas Milvydas vėliau tapęs nelegaliai žemaitijoje leidžiamo komunistinio laikraščio „Žemaitijos tiesa“ redaktoriumi ir visa eilė kitų Milvydų, o taip pat Rakauskų ir daugelio kitų ylakiškių šeimų buvo nuosirdžiausiais pirmosios pasaulio Tarybų valstybės draugais ir bičiuliais. Ylakiuose veikė ir senas pagrindininkas Dabkus ir Odminai ir Gedminų šeima. Visos šios ir daugelis kitų šeimų labai brangios revoliucinio judėjimo dalyviams.

Iš Ylakių, Vižančių, Dak-tarų, Trumplaukės ir kitų kaimų kas mėnesį dideliais kiekiais plaukdavo produktai į Bajorų kalėjimą ties Kretinga, į Dimitravos koncentracijos stovyklą, kur buvo laikomi revoliucinio judėjimo dalyviai ir antifašistai. Ylakiškiai ir šios apylinkės kitų vietovių gyventojai teikė politiniams kalinams ir dalį savo santau-pų. Ir nė vienas buvęs pagrindininkas, o vėliau patelės ir kalėjima bei koncentracijos stovyklas vargu ar būtų sulaukęs Tarybų valdžios atkūrimo Lietuvoje, jei ne tokia gausi ir nuosirdi Mažeikių rajono darbo žmonių materialinė parama.

Skuodas

Važiuojant iš Ylakių į Skuodą mes negalėjome nestoti gražiame Ylakių apylinkės parke. Taj retas reiškinys. Parkas telkia savyje dešimtis rūšių įvairiausių medžių, augančių ne tik Tarybų Lietuvoje, bet ir toli už jos ribų. Šiame parke gražios, vėslios, lietai ir kitų medžių alėjos. Čia padaryti keli prūdai. Čia įvairių rūšių dekoratyviniai medeliai. Šis parkas yra gausiai lankomas ne tik Ylakių apylinkės jaunimo ir suaugusių, bet jis vietoje studentų vadas buvo Vladas Karosa. Jam buvo suruošta paskaita tema „Studentai ir visuomenė.“ Klerikalai ir fašistai sukėlė beštynes, dėl kurių buvo nubauti pažangesnieji studentai: dalis jų pašalinta iš universiteto, o Socialistų studentų draugija uždaryta.

Naujai asfaltuotu keliu mes pasiekėme Skuodo mies-

to priemiesčius. Įvažiuojant į miestą iš dešinės pasitiko pat plento, mes pravažiavome didelį akmenį. Akmuo beveik neaptašytas. Tai yra lauko akmuo. Jis atvežtas čia ir gražioje parkeleje pastatytas su įrašais, kurie kiekvienam praeiviui primena apie Skuodo apylinkės kovotojus, žuvusius nuo Plechavičiaus gaujų ir vokiečių okupantų bei lietuviškųjų nacionalistų teroro.

Skuodas randasi prie pat Latvijos sienos. Šiandien jis tampa pramoniniu ir kultūriniu centru ne tik Tarybų Lietuvos gyventojams bet ir Latvijos. Čia galima sutikti kalbančius žemaitiškai ir latviškai. Latvijos kolūkiečiai čia į turgu atveža savo produktus. Skuodo gražių, neseniai pastatytųjų vidurinių mokyklų, moksleiviai vyksta į Latvijos gyvenvietes su koncertais: demonstruoja lietuviškus nacionalinius drabužius, šokių, linksmina Latvijos lietuviškoms dainomis. Ne retai Skuodas susilaukia meninių saviveiklų iš kaimyninių Latvijos vietovių.

Skuodas tai visai naujas miestas. Jis turi savo centrinę aikštę, savo viešbutį, savo universitetą, savo valgyklą. Ypatingai į akis metasi Skuodo naujutėlis parkas, nusitęsęs išilgai upės, skrodžiančią Skuodą. Šiuo metu Skuodas surijęs plentų tinklu su Mažeikiais, su Kretinga—Palanga Telšiais, Plunge, o tain pat su Latvija. Skuodas yra ir prie geležinkelio linijos, kuria per kelias dešimtis minučių galima pasiekti ir Liepoją. Jonui labai idomu buvo pamatyti Skuodą, kadangi jo artumas prie Liepojos jam priminė jo kelionę į Ameriką. Per šiuos miestus jam teko aplėisti Lietuvą. Ir skaitydamas Lietuvos spaudo jis atkreipdavo dėmesį į žinutes iš Skuodo.

Pravažiuojant Skuodą buvome sustoje jo apylinkėje esančio kolūkiečio centre, į kurio teritoriją įeina ir buvusio budelio generolo Plechavičiaus malūnas ir sodyba. Šio lietuviškojo nacionalisto turtas dabar tarnauja liaudies kalėjimuose, išstrėmiuose. Šio muziejaus faktinuoju vedėju ir yra Vacė Jurgaitienė. Kai mes nuvykome į jos namą — muziejų, ji mums papasakojo, kad Skuodo propagandos skyrius yra pasiryžęs šį muziejų perkelti į naujas patalpas, kurios netrukus bus pradėtos statyti. Tačiau Vacė Jurgaitienė nenorėtų skirtis su nameliu, kuriame tiek daug jos, visos jos šeimos vargo ir kančių išgyventa. Šis namelis juk yra jos vyro ir vaikų rankų darbas. Ši nameli jie statė, pa-našiai kaip kregždės savo lizdelius stato. Po mažą šakelę per dieną dienas sunėsa, sukliauoja ir paskui slepiasi jame nuo lietaus, šalčio ir andrų. Lygiai taip pat ir su šiuo nameliu. Be to, buržuaziniais laikais daug kartu į šį namelį buvo pasikėsinta, norėta jį nuvers-ti, kadangi šis namelis buvo pastatytas buožės Andriejaus sodybos pakraštyje. Už šį namelį reikalavo jam nemažai mokėti bei atidirb- ną komunistę, artėjančią prie 75 metų, o vienok gy-

va, lankscia, galinčia lenk-tyniuoti dviračiu su 16-20 metų mergaitėmis.

Skuodą su Mosėdžiu jungia puikus plentas. Iš abiejų šio plento pusių baigia mi drenuoti derlingi laukai. Keliolikos kilometrų atstumu mes pravažiavome per 20 minučių. Dar iš tolo pastebėjome Mosėdžio kolūkiečio šiltadaržius, kuriais iš tikrųjų Mosėdis gali didžiulis dargi prieš kai kuriuos rajoninius centrus. Šie šiltadaržiai savo ankstyvomis daržovėmis tarnauja ne tik Mosėdžiui. Čia atvyksta iš Palangos, Klaipėdos mašinos daržovių parsivežti. Mosėdis garsus ir savo ligonine, kuri skęsta gra-tūniniu centru ne tik Tarybų Lietuvos gyventojams bet ir Latvijos. Čia galima sutikti kalbančius žemaitiškai ir latviškai. Latvijos kolūkiečiai čia į turgu atveža savo produktus. Skuodo gražių, neseniai pastatytųjų vidurinių mokyklų, moksleiviai vyksta į Latvijos gyvenvietes su koncertais: demonstruoja lietuviškus nacionalinius drabužius, šokių, linksmina Latvijos lietuviškoms dainomis. Ne retai Skuodas susilaukia meninių saviveiklų iš kaimyninių Latvijos vietovių.

Kalbant apie Mosėdį negalima nutylėti ir jo viduryje puikaus prūdo, per kurį prateka upelis. Šiame prūde išdidžiai plūduriuoja gulbės, — tikras papuošalas. Prie prūdo derinasi ir dauginasi medžių, kurių tarpe pastatyta ir naujoji Mosėdžio vidurinė mokykla. Mosėdis turi savo universalinę parduotuvę, savo valgyklą, savo gaisrinę.

Revoliucinis muziejus

Tarp Mosėdžio išvymybių reikia būtinai pastebėti revoliucinį muziejų. Ši vietovė yra viena iš aktyviausių revoliuciniu atžvilgiu. Dešimtis pagrindininkų darė liandžiai Mosėdis ir jo apylinkė. Jurgaičių šeima, kurių namuose suorganizuotas muziejus, buvo tar-sio revoliuciniu židiniu, kuris telkė aplink save vi-sos apylinkės energingiausių ir karingiausių jaunimą.

Šiame muziejuje daug įvairiausių eksponatų, susi-lusiu su šios vietovės revoliucine praeitimi ir pažangiomis, antifasistinėmis tradicijomis. Jame sutelkta šimtai nuotraukų, vaizduojančių apylinkės kovotojus, jų gyvenimo sąlygas, jų dienas kalėjimuose, išstrėmiuose. Šio muziejaus faktinuoju vedėju ir yra Vacė Jurgaitienė. Kai mes nuvykome į jos namą — muziejų, ji mums papasakojo, kad Skuodo propagandos skyrius yra pasiryžęs šį muziejų perkelti į naujas patalpas, kurios netrukus bus pradėtos statyti. Tačiau Vacė Jurgaitienė nenorėtų skirtis su nameliu, kuriame tiek daug jos, visos jos šeimos vargo ir kančių išgyventa. Šis namelis juk yra jos vyro ir vaikų rankų darbas. Ši nameli jie statė, pa-našiai kaip kregždės savo lizdelius stato. Po mažą šakelę per dieną dienas sunėsa, sukliauoja ir paskui slepiasi jame nuo lietaus, šalčio ir andrų. Lygiai taip pat ir su šiuo nameliu. Be to, buržuaziniais laikais daug kartu į šį namelį buvo pasikėsinta, norėta jį nuvers-ti, kadangi šis namelis buvo pastatytas buožės Andriejaus sodybos pakraštyje. Už šį namelį reikalavo jam nemažai mokėti bei atidirb-

(Bus daugiau)

Kubos Respublika, Sapatos pusiasalis, kurį anksčiau nuo visos Kubos teritorijos buvo atkirtę nežengiami tropiniai bruzgynai, liaudies valdžios metais pastatyti 42 nameliai darbo žmonių šeimoms. Jie įrengti ant polių ir pri-mena pirmųjų Kubos gyventojų — indėnų — namelius. Tokio pat stiliaus ir kiti statiniai — restoranai, parduotuvės, sandėliai. Tokiose iš retų medžių rūšių pastatytuose namuose, dengtuose palmių lapais, visada vėsu ir jauku. **Nuotraukoje:** poilsio centras de Tesorės ežero pakrantėje.

(Tāsa iš 1-mojo puslapio)

■ Sekanti vajininkai prisituntę atnaujinimų: New Jersey valstijos vajininkams punktus davė M. Klimas, Ramsey; Paul Alekna (LLD 45 kp.), St. Petersburg, Fla.; S. Rainard, So. Boston, Mass.; R. Merkis, Philadelphia, Pa.; Geo. Shimaitis (jam davė savo punktus S. Puidokas, Rumford, Me.), Brockton, Mass.; V. Taraskevičė-V. Sutkienė, San Francisco, Calif.; K. Kilikevičius, Toronto, Canada; J. Staniūnė (jai pagelbėjo O. Kučiauskaitė), Baltimore, Md.; L. Bekesienė, Rochester, N. Y.; LLD 87 kp., Pittsburgh, Pa.; J. Purtekis ir J. Mažukna; J. K. Alvinas, Yucaipa, Calif. (LLD 78 kp.), ir O. Žilinsienė, Plymouth, Pa.

Alisē Jonikienē, Chicago, Ill.	\$25.00
Liet. Moterų Klubas, Cambridge, Mass. ...	25.00
A. Dovidas, Pittsburgh, Pa.	16.00
A. Daukas, Detroit, Mich.	14.00
L. Tilvikas, Easton, Pa.	12.00
Walter Lack, Miami, Fla.	11.00
M. Girūnas, So. Boston, Mass.	11.00
F. J. Kaziliūnas, Brooklyn, Conn.	11.00
Šiaulių Nijolės dėdukas L.	11.00
Anthony Galinas, Scranton, Pa.	11.00
J. Bubliauskas, Dearborn, Mich.	11.00
Michael Milbut, Tamaqua, Pa.	10.00
Juožas Totorius, Rochester, N. Y.	10.00
Rozė Samulionis, St. Petersburg, Fla.	10.00
Leon Stakėnas, Hot Springs, Ark.	10.00
ExMainierių Draugiškas Klubas	10.00
A. S. Kazilioniai, Cleveland, Ohio.	6.00
Paul Papjevis, Jacksonville, Bch. Fla.	6.00

Po \$1: M. Dambrauskas, So. Boston, Mass.; M. Pukis, J. Alvinas, Yucaipa, Calif.; J. Cepukaitis, Mesa, Arizona; Nellie Raktis, Atlantic City, N. J.; John Wallins, Oakland, Calif.; O. Zilinskienė, Plymouth, Pa.; O. Globičius, E. Kasparienė, N. Balukonis, Wilkes-Barre, Pa.; P. Petruslis, Verdun, Canada; G. Savage, Rochester, N. Y.; P. Satkus, Brooklyn, N. Y.; Frances Jordan, Chicago, Ill.; Mary Machuta, S. Euclid, Ohio; Emily Peldzius, So. Boston, Mass.; Petronėlė Kruchka, Stillwater, Pa.; Peter Kupris, Laurel, Md., ir Mike Kibartas, Pittsburgh, Pa.

“Laisvės” Administracija

Jamaica in apylinkē, N. Y.	\$2,499.00
Hartford, Conn.	726.00
Worcester, Mass.	549.00
Philadelphia, Pa.	507.00
Brockton, Mass.	421.00
San Francisco, Calif.	384.00
So. Boston, Mass.	371.00
Rochester, N. Y.	370.00
Miami, Fla.	361.00
Baltimore, Md.	293.00
Pattensburg, N. J.	288.00
Waterbury, Conn.	216.00
Cranford, N. J.	212.00
Great Neck, N. Y.	185.00
St. Petersburg, Fla.	184.00
Norwood, Mass.	181.00
Easton, Pa.	180.00
Harrison, N. J.	175.00
Yucaipa, Calif.	174.00
Canada	171.00
Chester, Pa.	168.00
Stamford, Conn.	150.00
Los Angeles, Calif.	143.00
Bayonne, N. J.	124.00
Elizabeth, N. J.	123.00
Chicago, Ill.	105.00
Haverhill-Lawrence, Mass.	101.00
Bridgeport, Conn.	101.00
Detroit, Mich.	93.00
New Jersey valstija	88.00
Paterson, N. J.	77.00
Oakland, Calif.	67.00
Binghamton, N. Y.	58.00
Pittsburgh, Pa.	54.00
Cliffside, N. J.	52.00
Lawrence, Mass.	48.00
Auburn, Me.	41.00
Cleveland, Ohio	40.00
New Kensington, Pa.	39.00
Newark, N. J.	31.00
Huntington Sta., N. Y.	29.00
Seranton, Pa.	29.00
Wilkes-Barre, Pa.	12.00
Livonia, Mich.	9.00
Nashua, N. H.	8.00
Rumford, Me.	6.00
Grand Rapids, Mich.	2.00
Lewiston, Me.	2.00
Ludington, Mich.	2.00
New Haven, Conn.	2.00

Bonna, Vakarų Vokietija. — Mirė branduolinis fizikas dr. Max Born.

Cincinnati, Ohio. — 120 miesto darbininkų streikuo

(Atkelta iš 3 pusl.)

Naujame kalėjime

Politinē kalinē

Saviškių neveiklumu, nepateisinamumu, delsimu, Michalina dar laisvėje būdama nusivylė. Ji norėjo darbo, ilgejosi **tiesioginės kovos**, tikrojo veiksmo. Ji priminė komunistų įspėjimą, jog pas eserus ji darbo neras, nes jie tik tuščiai plepa: "Žinoma, juk tiesa, kad eserų partija neką dirba, tik kalba. Tai, ką tragiškai na-

Michalina Meškauskienė 1935 m., išėjusi iš kalėjimo, stojo į slapta Lietuvos Komunistų Partijos vadovybę ji ir šiuo metu dirba atsakomąją visuomeninį darbą.

J. K. M.

Washingtonas. — Pentagonas paskelbē, kad nu 1966 m. liepos 1 d. iš JAV armijos pabēgo 1.403 kariai.

Sveikinu LLD 6-tos Apskritis visas kuopas, valdybą ir narius su žiemos šventėmis. Lai 1970 būna visiems laimingi sveikatoje ir darbuose dėl taikos pasaulyje.

ALDLḪ narē

Philadelphia, Pa.

Valdžia rado daug ginklų: prieš ką jie?

Jungtinių Valstijų federalinės vyriausybės agentai su kiekvienais metais vis daugiau ginklų randa pas reakcines dešiniųjų organizacijas. Martin Waldrom gruodžio 28 dieną "The New York Times" pateikė ilgą straipsnį: "Militants Stockpile Illegal Guns Across the U. S."

Jis paduoda datas, vietas ir organizacijas ir sako, kad JAV federaliniai agentai vien 1968-1969 m. suėmė daugybę kulkosvaidžių, šautuvų, granatų, mirtinųjų raketų ir simuliatorių tūkstančių šovinių. Amerikos Legionas su valdžios leidimu turi savo postuose tam tikrą kiekį ginklų. Bet šie ginklai suimti Ku Klux Klano, Minutemen, Liberators, Mafia centruose. Valdžios viršininkas William D. Behen sako, suimta kulkosvaidžiams ir šautuvams apie 200.000.000 šovinių.

Collinsville, Ill., tūlas R. A. Laughlin turėjo įsitaisę net fabriką ginklams gaminti ir taisyti. Balandžio 17 d. jo fabrike suėmė 605 "Thompson" rūšies kulkosvaidžių ir daug amunicijos. Sakoma, kad jis tuos kulkosvaidžius nupirko iš seno metalo laužo. Jo fabrike pataisė ir įrengė, kad jie taip geri, kaip nauji.

Turi net fortų

Mr. Laughlin rašo, kad tie elementai turi įsirengę net fortus (bunkerius). Vienas klanietis Roy E. Frankhauser, atviras vokiečių nacistas, netoli Reading, Pa., į bunkerį ir ginklų sandėli, buvo nusivedęs korespondentą Eric Nordena. Bunkeris įrengtas pagal vėliausią militarinę patyrimą ir turi daug ginklų. Kartu buvo ir vienas "Green Berets" karininkas, kuris Vietname neteko kojos.

Panašių bunkerių rado ir kitur, ypačiai California valstijoje. Ten "Society of Man" patalpose rado daug kulkosvaidžių ir kitokių ginklų. Taipgi didelę Hitlerio nuotrauką, nacių vėliavą su svastika, ir, kaip ir kitur, prieš komunistus, ne-grus ir žydus literatūros.

Provokacijos

Federaliniai agentai prie ginklų turinčių organizacijų jungia ir "Black Panthers" grupes. Bet įrodymų faktų neturi, apart atskirų narių, pas kuriuos rado ginklų.

Autorius paduoda tokią provokaciją: Balandžio mėnesį, federaliniai agentai ir Chicago policija pardavė keturiems "Black Panthers" organizacijos nariams kulkosvaidžių ir paskui juos areštavo.

Kas dėl komunistų ir kairiųjų, tai Mr. Behen sako: "Jie nesiginkluoja, nes gin-

klai tik suteiktų policijai priekabę juos areštuoti." Behen sako, tarp konfiskuotų ginklų ir amunicijos yra daug ir užsienyje gautų, bet taip pat yra ir moderninių JAV apsiginklavimo įrengimų.

Kokie jų planai?

Suimtieji reakcininkai sako, kad jie ginkluojasi prieš komunistus, ne-grus ir žydus, ir jeigu JAV įsiveltų karą prieš socialistines valstybes, tai jie imtųsi "šalį apvalyti."

Kiti sako, kad JAV vyriausybė "per daug nusileidžia komunistams." Jie sako, kad gali būti reikalingas "šalį išgelbėti," kaip Mussolinio fašistai "išgelbėjo Italiją" po Pirmojo pasaulinio karo.

Kaip žinia, tada Italijos fašistai atžygiavo į Romą, privertė karalių paleisti buvusią valdžią ir parlamentą, sudarė savo valdžią ir karalių pavertė į savo viešpatavimo įrankį. Jie sako, kad tas ateityje gali būti reikalinga ir JAV.

D. M. S

Haverhill, Mass.

Peržvelgus "Laisvės" vaizus pasekmes, visvien ne-atrodo optimistiškai. Praėjus šventėms ir prasidėjus naujiems metams, reikia geriau pasidaruoti. Laiko nedaug teliko.

Mes jau aplankėm Lynn, Mass. Pirmausia užėjome pas draugus Karpickius. Atsinaujino laikraštį ir dar paaukojo "Laisvės" fondui. Jis mums parodė, kur kiti "Laisvės" skaitytojai gyvena.

Taip, jie visi mus gerai ir mielai priėmė ir prisidėjo su aukomis. Tai puikūs draugai lynniečiai. Ačiū Jums!

Atsiranda patarėjų. Esą kam tu vajininkų, kam jums vargti? Skaitytojai gali patys prenumeratas atsinaujinti. Bet nevisai taip yra. Daugelis skaitytojų jau seni, sunkiai gali vaikščioti, tai mūsų pareiga yra jiems padėti.

Reikia važiuoti ir į Lowellį (Mass.). Susitarėme. Pasitaikė labai blogas oras, nieko nepadarysi. Radome Jono Karsono žmoną ir dar kelis senus skaitytojus. Pasimokėję už prenumeratą dar ir paaukojo pagal savo išgalę.

Tai mes taip ir darbuojamės.

Linkime visiems "Laisvės" skaitytojams geros sveikatos ir pasekmingų 1970 metų.

A. Račkauskienė
Mary Kazlauskienė

Roma. — 60,000 Italijos cemento darbininkų laimėjo streiką.

Philadelphia, Pa.

Gal sukulturnė, ar kitkas... Philadelphiačiai šiuos naujuosius 1970 metus pasitiko daug kultūringiau, negu praėjusiais metais. Mano gyvenamoje srityje nesigirdėjo šaudymų. Bažnyčių varpai tik trumpai skambino. Fabrikų sirenos irgi tik minutę pabliovė. Kaimynai kai kurie išėjo į gatves su triūbelėmis užtriūbinę šaukė: "Linksmų Naujų metų!" ir ištiesė rankas sveikinimui net ir su savo priešais, su kuriais nesikalbėjo per iščius metus. Ant rytojaus įvyko puikus tradicinis Mummers paradas. Diena buvo graži, neperšalta. Parade dalyvavo, arba stebėjo visa miesto aukštoji administracija. Šiame parade buvo daug naujo, įvairenybių.

Prieš praėjusius kalėdų mūsų pasto pareigūnai elgėsi labai keistai. Pasto siuntinių išnesiotojai buvo pasiryžę tikrai kalėdų sveikinimo kortas išnešioti, kaip kokias šventas relikvijas. O laikraščiu atnešio visiškai nepaisė. Vieną kartą gavau tris "Vilnius", o antrą kartą keturis numerius. O "Laisvės" vienas numeris kur nors dinga...

Po LLD 10 kuopos laikyto susirinkimo gruodžio 13 d. buvau parases "Laisvėje" poros puslapių korespondencija iš lietuvių veiklos ir kitokių naujienų. Bet po švenčių pasirodė, kad toji korespondencija kur nors dinga... Kiek trumpesnę korespondenciją "Vilnius" gavo. Metiniame LLD 10 kuopos susirinkime buvo perrinkta kuopos valdyba 1970 metams. Protokolo sekretorius J. Kazlauskas, finnsų sekr. R. Merkis, kasier. P. Walenta, organizatorė E. Bekampienė. Iš kuopos išd. buvo paaukota \$19 "Vilnius" Albumui. Nariai sumetė \$17. Iš Camden, N. J., persikėlė į 10 kuopą dvi narės — Gužonienė ir Vaisvilienė. Vienos minutės ty-la buvo pagerbtas velionis J. Stasiukaitis. E. Lietuvaitė vėl paaukojo \$10 moterims už taiką.

Kviečiami visi nariai atvykti į susirinkimą, nes pradedami naujuosius metus vėl kibsimė prie naujos veiklos. Susirinkimas įvyks sausio 10 d. 1154 N. 4th St.

"L" Reporteris

Chicago. — Naujųjų metų šventėse užmušta 479 žmonės automobilių nelaimėse.

Dorchester, Mass.

Serga P. Usevich, 79 Barry St. Dabar ji randasi Parkway Hospitalyje, Pond Ave., Brookline, Mass. Gruodžio 16-ąją ją operavo. Atrodo, operacija pavykusi. Sveiksta, greitai grįš į namus.

Linkiu jai greitai pasveikti. S. R.

Lietuvos dailės darbai pasaulinėje parodoje

Vilnius (ELTA). — Džiulę siuntę į Osakos miestą Japonijoje, kur 1970 metais vyks pasaulinė paroda "Ekspo-70," išsiuntė Vilniaus dailės kombinatas. Tai — žinomo taikomosios-dekoratyvinės dailės meistro K. Morkūno sukurti vitražai "Tarybinis jaunimas" ir "Pirmieji ryšiai su Japonija."

— Respublikos dailininkai — pranešė ELTOS korespondentui kombinato direktorius V. Zaranaka, — pasaulinei parodai sukūrė ir daugiau darbų. Pagal vilniečių dailininkų projektus mūsų kombinata pagaminti beveik visi tarybinio paviljono geologijos skyriaus interjero elementai. Į Japoniją jau iškeliavo brangakmeniais inkrustuotas dekoratyvinis Tarybų Sąjungos žemėlapis, pasakojantis apie šalies gelmių turis. Iš vario lakštų iškaltos durys bei kiti dekoratyvinės dailės kūriniai.

Drauge su K. Morkūno vitražais į tolimą kelionę išsiųstas ir tekstilinė K. Zimblytės kilimas, kuris papuos tarybinio paviljono geologijos skyrių.

Pranešimas

Philadelphia, Pa.

LLD 10 kuopos susirinkimas įvyks sausio 10 d. 2 valandą, toj pačioj salėj. Kviečiami visi nariai ir narės atvykti į šį pirmąjį naujų, 1970-ųjų metų susirinkimą ir vėl pradėti veikti su nauja energija ir tvirtu ryžtu mūsų pasibyrėtam tikslui.

Pasimokėsime draugijai metines duokles, nes tikimės ir šiais metais vėl gauti puikią knygą, kaip ir praėjusiais 1969 m. gavome mūsų literatūros lobyno pažibą "Žvelgiu į tolus." Taipgi kviečiame daugiau draugų iš New Jersey valstijos klonių persikelti į Philadelphia LLD 10-ąją kuopą.

Valdyba

WORCESTER, MASS.

Mirus

Dorai Plokščienei-Burokaitei

Reiškiame gilią užuojautą jos sūnui Petru, broliui Jonui ir Walteriui ir jų šeimoms, visiems artimiesiems ir draugams.

M. Yucienė
J. Raulušaitis
M. Šiupienė
B. Bernotienė
V. Žitkus
N. Lazarevičienė
L. Ausiejienė
E. Pilkauskienė
A., šeimos draugė
O. Dudienė
O. Margienė
J. H. Šarkai

A. M. Sukackai
J. K. Sabaliauskai
R. I. Januliai
J. D. Lukai
J. J. Demikiai
J. B. Jakaičiai
F. P. Petrauskai
M. V. Tamošiūnai
J. M. Petkūnai
A. Matiejaitienė
J. U. Jaskevičiai
F. M. Petkūnai

HELP WANTED-MALE-FEMALE

MANAGEMENT

This is an opportunity to associate with a company that recognizes our employees and customers, as our most valuable asset. We need mature men to fill positions created by our expansion program. No experience required. A willingness to learn and an honest desire to work will assure your success.

We Offer:

1. Permanent Positions
2. Above average salary
3. Paid vacation
4. Company paid hospitalization for Employee and family
5. Company paid life insurance
6. Company paid retirement program

For Interview call:

BURGER KING MAIN OFFICE
500 West Ridge Pk
Conshohocken, Pa.
828-8205 (93-86)

CHEMICAL OPERATORS. No experience necessary, liberal fringe benefits. Contact Walter R. Coleman.

REFINED ONYX

621 Schuyler Ave., Lyndhurst, N. J. 438-7520. (1-7)

MEN. NIGHT WORK. 4 to 12 Mid'te and 12 mid'te to 8 AM. No exp'd. required. We will train you. Excellent rate and benefits. HOW-MET CORPORATION, 8501 Hegerman St., Philadelphia. 1 block east of 8500 Torresdale Ave. (1-7)

MACHINE OPERATOR for Conomats. New Britain chucks, tracer lathes. Afternoon shift. 52 weeks per year plus overtime. Warren area. 313-536-1311. Monday through Friday, 8 AM-4:30 PM. An Equal Opportunity Employer. (1-3)

CLERK, SECRETARY. Good typing and steno skills. Experienced. Good starting salary, congenial working conditions. Hours 9 AM to 5 PM. 5 day week. Call 824-5100. Mr. Roy Frankel, Newark. (2-5)

Domestic Couple (live-in). TOP SALARY, benefits and working conditions for an experienced couple with good references (we offer good references also).

Dates will include general housework, family cooking, grounds care, and light maintenance.

Call for further details; we believe you will find ours to be a friendly and enjoyable home to work in. Call Mrs. Smith, 265-4308 during the day.

DRAFTSMEN. Engineers Office in Princeton, N. J.

HVAC-PLUMBING

Juniors and Seniors. Top salary. For interview call 609-924-6660. (2-4)

STENO-CLERK

Good typing and steno skills. Excellent opportunity to grow with national known food company. Progressive salary and attractive employee benefits. Call Mr. Pat Galliano for interview at 354-3100. Ext. 302. BURRY BISCUIT DIVISION, QUAKER OATS COMPANY, 925 Newark Ave., Elizabeth, N. J. An Equal Opportunity Employer. (2-4)

Plastmasinis... Laikraštis

Plastmasinis laikraštis išleistas Italijoje. Jo labai gerai įskaitomas šriftas, puikios iliustracijos. Tiesa, tai tik parodai skirtas laikraštis. Tačiau, galimas dalykas, jis bus leidžiamas pastoviai.

BUSINESS OPPORTUNITY

SERVICE STATION

AVAILABLE
FOR LEASE

Good Opportunity for right man. For information contact Mr. LaBohne, HU 6-7000. Between 8 AM & 5 PM. (82-99)

MACHINISTS

Lathes
Vertical Boring Mills
Horizontal Mills

Ground floor opportunity in the expanding

NUCLEAR SHIELDING INDUSTRY

machining

Spent Atomic Fuel Casks

Nuclear Irradiators

Blue Chip Company

Exceptional benefits

Huge Backlog

Job Security

NUCLEAR DIVISION

National Lead Company

Foot of West St.

Wilmington, Delaware

Contact: R. Knapp, 302-656-1661

An Equal Opportunity Employer (2-4)

WOOD FINISHERS & CABINET MAKERS. Because of our growth

we have openings for wood finishers and cabinet makers. Must be experienced. Top wages plus benefits. Call for interview. 861-1200.

North Bergen, N. J. (90-99)

DISTRIBUTION CLERK WANTED in I.B.M. Dept., 37½ work week with pleasant working conditions.

Good company benefits. Call 824-5100 Newark and ask for Mr. Jack Lane.

Apply in person to Galsworthy Inc. 300 Frelinghuysen Ave. Newark, N. J. (90-99)

SETUP MEN. Minimum 5 years experience on Conomats. New Britain chucks, tracer lathes. Steady work 52 weeks per year. Overtime, no layoffs. Warren area. Call 313-536-1311. Monday through Friday 8 AM-4:30 PM. An Equal Opportunity Employer. (1-3)

GENERAL OFFICE HELP. Warehouse located in Plainfield needs an office girl. Figure attitude necessary. Hours 8:30 AM-5 PM. Salary commensurate with exp. Good fringe benefits. Please call Mr. Takash. 201-754-2266. (1-10)

WIREWORKER. Wireman 1 year experience or better. Good working conditions and all benefits. Mr. Forrester. ERA TRANSPAC CORP., 67 Sand Park Rd., Cedar Grove. 239-3000. (1-10)

DISTRIBUTION CLERK

Wanted in IBM Department

37½ work week. Pleasant

working conditions.

Good Company benefits.

Call 824-5100.

Ask for Mr. Jack Lane

Apply in person to:

GALSWORTHY, INC.

300 Frelinghuysen Ave.,

Newark, N. J. (95199)

HELP WANTED-MALE-FEMALE

MALE CLERK. High School education. Knowledge of credits and debits, accounting control, figure inventory, and office machines. Excellent opportunities, good benefits. Call 201-826-6000, Mr. Van Hoose between 8:30 AM-3:30 PM. Equal Opportunity Employer. (91-100)

PRINTING PRESSMEN. First class. High or vocational school graduate. Five yrs. experience. Must be able to operate a Platen and Cylinder Press. Experienced in composition, press work and related work in printing. Excellent opportunities. Good benefits. Call 201-826-6000. Mr. Van Hoose, between 8:30 AM-3:30 PM. Equal Opportunity Employer. (91-100)

NIGHT SHIFT TAB OPERATOR.

3-6 months light experience necessary. 37½ work week on the clock. Salary \$115-\$120. Good fringe benefits. Call Jack Lane. 824-5100. Newark. (90-99)

• PRODUCTION WORKERS

• WAREHOUSE MEN

• TRUCK DRIVERS

Good Paying Company Benefits

Call S. Tardy

617-894-4020

GENERAL BATTERY &

CERAMIC CORP.

55 Rumford Ave., Waltham, Mass. (88-97)

BUTCHERS

or APPRENTICES

Hospitalization

Major medical

Pension and Dental Plan

Top Salaries

We have many positions available in our new Garfield Store. Interviews are being held at the Garfield Boys Club, 490 Midland Ave., Garfield, N. J. APPLY NOW! Mon., Tues., Thurs., 11 AM-6 PM. Weds., Fri., 11 AM-8 PM. Sat. 10 AM-4 PM. STAFF. GOOD DEAL SUPERMARKETS. (88-97)

GUARDS

Banking. Must be 21 or over. Must have current Penna. license and no previous record for misdemeanor. 2 weeks paid vacation, 12 paid holidays. Broad medical coverage plus free life insurance and profit sharing. \$97 per week. Opportunity for overtime. Apply First Penna Bank, 1500 Chestnut Street, 20th fl., Philadelphia, between 8:30 AM & 4:30 PM. An equal opportunity Employer. (1-3)

HUSBAND & WIFE. Healthy, mature couple, groundskeeper with some mechanical aptitude. Seamstress and food service. Live in. Fringe benefits. Good salary. Call Brother Stephen. 673-2022, 9 to 5. Philadelphia. (92-98)

OIL BURNER MECHANICS. Due to recent expansion, this organization has position for experienced man on 2, 4, and 6 oil. Top wages, steady employment overtime available. Paid holidays, vacations, hospitalization, health and life insurance and incentive benefits.

LIONETTI FUEL CO.

201-865-2300 — North Bergen, N. J. (1-5)

PITTSBURGH, PA.

Mirus

Konstantui Mateikiui

Gruodžio 18, 1969 m.

Reiškiame širdingą užuojautą jo žmonai Marijonai, jo visai šeimai, giminėms ir draugams.

LDS 87 kuopos
valdyba ir nariai.

Mano gatvė ir kaimynka

"Mr. G., palaukite!" pasigirdo Mrs. J Balsas, man einant pro jos namus ir žiūrįciant į popietinį laikraštį.

Mrs. J prašo manęs padėkoti mano žmonai už dukelę nuo mano oboelės ne-mėnesius. Jodvi bičiulės. Obuoliai buvę tokie jau skanūs, kad jos šeima negalėjus atsigerėti jais.

Šeima ir Mrs. J dukte, nešina ant rankos jau savąją dukrelę. Bet Mrs. J duklė kur tai aukštesnė už motiną, visa galva, ir labai panaši į savo tėvą, visai ne atraktyvi, vyriška. Bet Mrs. J, duklės dukrytė labai panaši į Mrs. J, išymiai graži, kaip ir motinos motina.

Pamislinau: Pirmasis obuolys krito toli nuo oboelės, bet sekantis jau krito stebėtinai arti kaimo tas lie-tuviškas posakis sako.

Mrs. J duklė irgi dėkoja už obuolius. Ji irgi sako, kad obuoliai buvę stebėtinai skanūs, kai ji išvirus iš jų košę.

Apgailestavau, kad maniskė negalėjo duoti joms daugiau savo obuoliu todėl, kad vedone mūsų oboelės turėjo obuoliu pereita sezoną iš tos priežasties, kad "europinis" raudonasis vabalas andėjo savo kiaušiniams obuoliukus. Išriedėję perai sugadino puse obuoliu ant oboelės ir pavertė juos beverčiais.

Pasidiskinau joms ir ta priežastis kodėl aš praeitavasar neapovniau nilnai savo oboelės nuo to obuoliu naikintoio. Pasakiau joms, ta, kad ir i mane pareikė neapovniau nebevaruoti DDT, kuris gana efektyvus prieš ta obuoliu parazita.

"Ar jūs vartojate DDT ant savo oboelės?" riktėlėjo Mrs. J.

Tai pasakiau, kad aš vartojau DDT ner trisdesimt metų, o ii valėd mano obuolius ner dvidešimt metų, nes tiek metų iodvi su maniškė bičiuliniasi...

"Arų jūs neskaitėte Rachel Carson knyga 'Tykus Pavasaris.' ('The Silent Spring')?" Mrs. J riktėlėjo.

Taip, sakau jai, skaičiau tą knygą dešimt metų atgal, kur ji sako, kad DDT išnaikina ne tik vabalus ir kirminus ale ir paukščius, kuriu balsu nebeįsirdime pavasari. Bet Rachel Carson neitinko manes, kad DDT taip ir blėdingas, kaip jis ir geras ansaugoti vaismedžius dėl išsėlbėjimo jų vaisiaus žmonėms.

Atsakiau jai, kad nešmirkšiu oboelės su DDT, bet šmirkšiu ja su kitu preparatu, kuri pataria vartoti valdiški autoritetai, vietoje DDT.

"Tai kai šmirkši, praneš man, aš išvažiuosiu tą dieną, beaugantį fašizmą, ra-Mrs. J. Manhattan yra už

aštuoniolikos mylių nuo mano oboelės ir Mrs. J namų. Ji gyvena apie 2,000 pėdų, arba tris šimtus metrų, nuo mano oboelės. Tai sakau jai, kad iš tokio tolimo jokia kolia dulkėlė nuo mano oboelės negalės pasiekti jos, arba jos namų.

Ji atsakė, kad ne tame čia svarba. Ji ne tik nenorinti, kad kokia dulkėlė nuo mano oboelės ją pasiektų. Ji nenorinti nei girdėti, kad kas šmirkščia preparatais oboelės kamynystėje, iš kur kolia dulkėlė net ir stebėtinai gu būdu gali atlekti ir patina, visa galva, ir labai panaši į savo tėvą, visai ne atraktyvi, vyriška. Bet Mrs. J, duklės dukrytė labai panaši į Mrs. J, išymiai graži, kaip ir motinos motina.

Na, ką darysi, — genys margas, o svietas dar mar-gesnis...

A. Gilman

An Outstanding Film

Have you seen any good movies lately? There is hardly any around. But there is one new film worth seeing. It is a film titled "Z."

New York Film Critics named "Z." the French drama film derived from an actual political assassination in Greece, the best movie of 1969, and Costa-Gavras, its young, Greek-born director, tops in his field.

It may be a long time before you see another film which combines such personal and class forces in a political scheme that has such devastating dramatic power.

"Z" is based on the death of the leftist Greek deputy, Gregorios Lambrakis, in 1963. The rage which it aroused in the people was so powerful it threatened to sweep the Greek ultracorrupt ruling class into the dark Aegean sea.

The skill with which the difficult subject is handled, not only by the actors, but by the writer and directors, and the cameramen too is simply remarkable. The film had to keep in steady focus the underlying political fact, which the sheer glitter of the melodrama could have obscured, that it is the present-day Greece about which it is speaking.

Ilse

Svarbi konferencija

New Yorkas. — Amerikinė Sąjunga kovai su fašizmu, rasizmu ir antisemitizmu šaukia konferenciją sekmadienį, sausio 18, Penn-Garden Hotel, 7 Ave. ir 31 St. Pradžia 10 val. ryto.

Ivairios draugijos kviečiamos atsiųsti delegatus ir užsimokėti po \$3 už kiekvieną delegatą. Pavieniam—\$2.

Konferencijoje svarstys, kaip geriau kovoti prieš kaną į Manhattan", sako Mrs. J. Manhattan yra už

MIESTE PASIDAIRIUS

Majoras Lindsay savo trečiojo padėjėjo paskyrė buvusį federalinį distrikto prokurorą Robert M. Morantą, demokratą. Jam bus pavesta kovoti kriminalistų. Jo metinė alga—\$12,000.

Atrodo, kad Lindsay stengiasi sudaryti tikrą koaliciją prieš pakėlimą važiutės fėro nulis niekais. Mat, tik maža dalis jų aktyvškai priešinas mąkėjimui pakelto 30 centų fėro Dauguma pazurza ir užsimoka. Tie, kurie lando nemokėje fėro važiuoti, areštuojami ir baudžiami.

Atrodo, kad žmonių protestai prieš pakėlimą važiutės fėro nulis niekais. Mat, tik maža dalis jų aktyvškai priešinas mąkėjimui pakelto 30 centų fėro Dauguma pazurza ir užsimoka. Tie, kurie lando nemokėje fėro važiuoti, areštuojami ir baudžiami.

Išymioji filmų aktorė June Allyson pirmą kartą į 27 metus šiomis dienomis pasirodė komedijoje "Forty Carats" vadovaujamoje rolėje. Visi pripažino, kad ji savo rolę atliko labai gerai. Bet pati aktorė sakosi buvusi labai, labai susinervinusi.

Miesto trafiko kontrolės komisinerius patvarkė, kad su ateinančio lapkričio pradžia bus panaikintas keleivinių automobilių statymas prie meturių visose gatvėse New Yorko (Manhattan) vidurmiestyje. Daugiau kaip 1,000 meturių bus išmesta. Manoma, kad šiuo patvarkymu bus nors dalinai pašalintas gatvės susikimšimas.

Aišku, kad žinodami, jog niekur negalima automobiliu pastatyti, žmonės vengs automobiliais į vidurmiestį važiuoti.

Policijos departamentas praneša, kad per pereinantį lapkričio mėnesį areštai ir sulaikymai už visokių istatymų pažeidimus New Yorko buvo 22 procentais didesni, negu per tą patį mėnesį 1968 metais. O per pirmuosius vienolika mėnesių pereinantį buvo suareštuota 211,343 arba 20,7 procentais daugiau negu 1968 m.

Harlemo portorikiečiai jaunoliai buvo užėmę Spanish Methodist bažnyčia ir išlaikė beveik dvi savaites. Bet pirmadienį policija juos suėmė ir bažnyčios kontrole suerąžino jos kunigui ir parapijos komitetui. Jaunoliai buvo bažnyčioje išteigę duoti šilts pusryčius biedniuku vaikams.

Panašiai Brooklyne Sio-loam Presbiterian bažnyčia užėmė apylinkės gyventojai. Jie reikalauja, kad bažnyčioje būtų išteigta narkotiku vartotojams prieglaudų gydymo. Ju kol kas policija dar neišvarė iš bažnyčios.

Valstijos aukščiausias teismas patvarkė, kad namo savininkas neturi teisės išmesti nuomininką ir jo apartamentą išnuomoti biznio reikalams. Pasirodo, kad daug namų savininkų buvo pasimoję taip pasiūlyti su nuomininkais, kuriems nuomos negali pakelti.

Rezignavo Dr. Nathan Brown iš veikiančiojo mokyklų superintendente pareigų. Jis vyksta į Izraelį už-

imti steigiamos naujos kolegijos prezidento postą. Taip pat rezignavo Air Resources komisinerius Austin Heller. Eina į privatišką biznį. Jo metinė alga buvo \$30,000.

Išsisteigė mieste dvi įstajigos pašalinimui ginčų ir konfliktų tarp miesto gyventojų. Jos vadinasi—Board of Mediation for Community Disputes ir Center for Conflict Resolution. Jos jau gavo miesto majoro "pakūminimą."

Miesto Sveikatos Tarnybos Administracija reikalauja \$844,000,000, tai yra \$169,000,000 daugiau negu pernai. Si administracija operuoja 18 ligoninių.

Miesto Human Resources Administration reikalauja \$2,000,000,000 kovai su skurdu. Daugiau kaip milijonas miesto žmonių gyvena iš pašalpos.

Rep.

Gamint maistingą valgį jau prieinama

Maisto kainos, kaip ir viskas kitas, jau padangė skrajoją. Daugiau ekonomiško valgio galima naudoti, pakeliant didesni kieki bulvių vartojimo, sausų birzų (pupelių), žirnių, miltų ir grūdinių patiekalų ("cereals"). Švieži vaisiai ir daržovės, būna pigesni sezonais. Kitais laikais kenuotos įvairybės yra geresnis pirkimas. Pavyzdžiui, kenuotos tumeitės, oranžai, vynuogės, grapefrutai, jų sunkas galima naudoti, kuomet švieži produktai yra aukštai brangūs.

Piene yra visi reikalingi elementai. Tūlose vietose išgarintas ir neriebus pienas mažiau iškaštingas negu buteliuotos rūšies.

Didžiausias maisto išlaidų sumažinimas — nukirtimas steikų ir kitų kepsnių. Skanią mėsą palik ryt dienai. Šiandien ji per brangi. Prieingimas maisto tikrai palieka žymę ižde. Moterys, kurios kepa ir verda maistą iš nuograndų, gali sumažinti jo iškašcius.

J. N.

Pranešimas

Ozone Park, N. Y.

LLD 185 kuopos susirinkimas įvyks sausio (Jan.) 13 d., 2 val. popiet, "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave.

Pradedant naujuosius metus būkime ir mes su naujinta energija, domėkimės savo organizacijos reikalais. Ateikime į susirinkimą. Turėsime vaišių, pasikalbėjimų.

Valdyba

TARP LIETUVIŲ

Trečiadienį išvyko į Floridą žiemavoti mūsų gerasis vajininkas, greatneckietis Povilas Bečis. Jis mano svečiuotis West Palm Beach apie du mėnesius.

Linkiu jam laimingai praleisti laiką Floridoje, ir kad nepamirštų, jog vajuos dar neužsibaigė. Povilai,—bandyk gauti naują skaitytoją toje apylinkėje.

L. K—tė

Plojimai vilniečio muzikai

Vilnius.—Kompozitoriaus Algio Bražinsko "Kamerinė simfonija" 1969 m. skambėjo ne tik mūsų respublikos koncertu salėse, bet ir toli už Tarybų Lietuvos ribų — Pabaltijo ir Užkaukazės respublikų miestuose, Minske ir Leningrade. Pavasarį ji buvo gerai įvertinta Maskvoje įvykusiame lietuvių kompozitorių kamerinės muzikos aptarime, vėliau buvo atlikta Lenkijoje ir Čekoslovakijoje. Bet iki šiol ją grodavo tik LTSR Valstybinės filharmonijos kamerinis orkestras, nuolat pronauguojas Tarybų Lietuvos kompozitorių kūrybą.

Grudžio 1 d. šis kūrinys vėl skambėjo Maskvoje, bet šį kartą jį P. Čaikovskio konservatorijos salėje grojo "Roskoncerto" kamerinis orkestras, diriguojamas Antonio Sarojevo. Tai vyko pastutiniame iš keturių koncertų, kuriuose buvo atlikti trečiosios Visasąjunginės jaunųjų kompozitorių kūrybos apžiūros nugalėtojų kūrinių. Kaip žinoma, Algii Bražinskui už "Kamerinę simfoniją" ir keletą dainų šioje apžiūroje buvo paskirta viena pirmųjų premijų.

Vilnietis nuoširdžiai sveikino muzikologas J. Soloducha, kompozitorius V. Ferė, VDR kompozitorius G. Titelis ir daugelis kitų.

"Kamerinė simfonija" dar prieš kurį laiką susidomėjo Gruzijos ir Armėnijos kameriniai orkestrai. Jos partitūrą išleido visasąjunginė leidykla "Muzika."

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

(Elta)

Vabalams nuodai gali užteršti orą

Washingtonas.—Commission on Pesticides persergėjo publika nuo dažnų nuodų įvairių nuodų prieš įvairius vabalus. Komisija nurodo, kad tie nuodai mažina žmonėms reikalingą orą, kartu jį užteršia.

Ištirta, kad tie nuodai su- mažina augalams galimybę gaminti oksigeną, kuris žmonių gyvenimui labai reikalingas.

Naujas mikrorajonas

Pietrytiniame Panevėžio miesto pakraštyje pradėta dar vieno mikrorajono statyba. Tarp Zemačių, Staniūnų ir Beržų gatvių jau ėmė kilti pirmieji keturi gyvenamieji namai. Ateinančių metų pirmajame pusmetyje juose bus atsvėstos įkurtuvės.

Naujasis mikrorajonas bus vienas didžiausių miestų Jame numatyta pastatyti daugiau kaip trisdesimt gyvenamųjų namų, jų tarpe tris dvylikaaukščius. Be to, čia darželiai-lopšeliai, prekybinis-buitinis centras ir kiti pastatai.

Panevėžiečiai šiame mikrorajone gaus beveik 70,000 kvadratinį metrų gyvenamojo ploto.

Statistikai apskaičiavo, kad per metus prancūzai sumoka 650 milijonų frankų astrologijos pranašaujan-tiems ateitį. Tai žymiai didesnė suma, negu Prancūzijos vyriausybė skiria mokslui iš biudžeto lėšų.

Didžiausią algą pasaulyje gauna "General motors" prezidentas (644,000 dolerių per metus). Siek tiek mažiau — antrasis kompanijos prezidentas (589,000 dolerių). Kompanijos "Ford" prezidentas — \$513,000.

Vajininkų Atidai

Vajininkai, kurie gaus naują skaitytoją Amerikoje, tai nuolaida laike vajuas yra \$8 metams, vieton \$9, ir prie to, naujas skaitytojas gaus vieną iš žemiau nurodytų knygų veltui.

J. Ragauskio — ITE, MISSA EST!
J. Gasiūno — MANO DEŠIMTMEČIAI AMERIKOJ
Sudarė Ona Narbutienė — JUOZAS NAUJALIS
A. Bimbos — JAV DARB. JUDEJIMO ISTORIJA

KLESTI NEMUNO KRASTAS

KELIAS Į NAUJĄ GYVENIMĄ

PRISIKĖLUSI LIETUYA

F. Bonoskio — IŠKYLA
Sudarė V. Kazakevičius — GRAŽI TU MANO
BRANGI TĖVYNE

A. Morkaus — "VADUOTOJAI" IS ARTI—
T. TILVYČIO — USNYNĖ —

D. M. Solomsko — PASAKOJIMAI IS ISTORIJS
J. KASKAIČIO — ŽMOGUS IR MAŠINA

IS ATSIMINIMU

Dr. S. T. Matulaičio — RELIGIJA
Ant. Venclovos — MARIJA MELNIKAITE

Dr. A. Petrikos — LLD IR PAŽANGIEJI
AMERIKOS LIETUVIAI

R. MIZARA — POVILAS JURKA
ALGIO LUMBIO NUOTYKIAI

UKANOS
I. MIZARIENĖS — JAUDINANTYS SUSITIKIMAI

Viršminėtos knygos yra labai įdomios skaityti. Kalbinkite savo pažįstmus, kurie dar neužsiprenumeravę laikraščio "Laisvės" tapti prenumeratoriiais. Nevientik vajininkai, bet ir kiti laisviečiai turėtų pasidaruoti gavime naujų skaitytojų. Bus garbė Jums, ir jūsų miesto vajininkui.

—ADMINISTRACIJA

—ADMINISTRACIJA

—ADMINISTRACIJA

—ADMINISTRACIJA

—ADMINISTRACIJA

—ADMINISTRACIJA

—ADMINISTRACIJA

—ADMINISTRACIJA

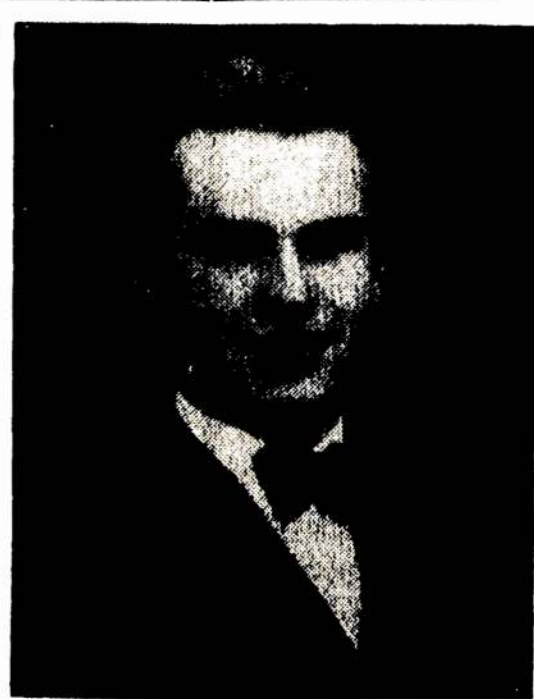
—ADMINISTRACIJA

SVEIKINIMAS

Su naujaisiais 1970 metais sveikiname visą "Laisvės" kolektyvą, mūsų gimines ir draugus čia Amerikoje, Montreal, Canada ir T. Lietuvoje, o ypač mūsų draugę Liliją Kavaliauskaite. Visiems sėkmės ir stiprios sveikatos.

Margaret ir Jonas Jakščiai
Brooklyn, N. Y.

Rezignavo Dr. Nathan Brown iš veikiančiojo mokyklų superintendente pareigų. Jis vyksta į Izraelį už-

Felix Janulevičius

Prisiminimas

Sukako 16 metų

Sausio 1-oji liūdnei tebeprimena mūsų didįjį nuostolį. 1954 metų sausio 1 d. netekome jauno, mylimo sūnaus ir brolio.

FELIX JANULEVIČIUS

Jį iš darbo pasiėmė mirtis.

Mary Janulevičienė, motina
John ir Peter, broliai

Ann, sesuo

Mineola, N. Y.